

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) กรมพลศึกษา ผู้วิจัย ได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. ความหมายของการประเมินหลักสูตร
3. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
4. ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร และประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
5. รูปแบบของการประเมินหลักสูตร
6. การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองชิป (CIPP Model)
7. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พุทธศักราช 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการเรียนการสอนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาการจัดการศึกษาสำหรับความหมายของหลักสูตรนั้นได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” ไว้หลายทัศนะดังต่อไปนี้

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรเป็น 3 นัย ดังนี้

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้อจบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชา หรือสาขาวิชาใดสาขาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย เป็นต้น หลักสูตรตามความหมายนี้ เนื้อหาของรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง
2. หลักสูตร คือ โปรแกรมศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่กำหนดเค้าโครงการเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ

3. **หลักสูตร** คือ กลุ่มของวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน ตามความหมายนี้ หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่ประกอบด้วย **เค้าโครงของเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง**

สมิทร คุณานุกร (2523) กล่าวถึง ความหมายของหลักสูตรในระดับชาติ หมายถึง โครงการให้การศึกษเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรในระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเรียนภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ภิญโญ สาร (2526) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษาหรือโครงการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลทางการศึกษาตามแผนการศึกษา

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

จากคำนิยามดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า **หลักสูตร** หมายถึง โครงการหรือโปรแกรมการศึกษา ที่กำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ และมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

องค์ประกอบหลักของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์จะช่วยให้มองเห็นโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

ฮิลดา ทาบ (Hilda Taba, 1962) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. **วัตถุประสงค์ (Objective)** เป็นการกำหนดว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไร หรือให้การศึกษเพื่ออะไร

2. **เนื้อหาวิชา (Content)** เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผล

4. การประเมิน (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด และมีอะไรเป็นสาเหตุ

สมิทร คุณานุกร (2523) ได้ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตร จะมีอยู่ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

ช่าง บัวศรี (2532) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร 6 ประการคือ

1. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experience) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
5. วัสดุและสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials)
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน

สัจด์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร 3 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
3. การประเมินผล

จากความเห็นของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจะประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

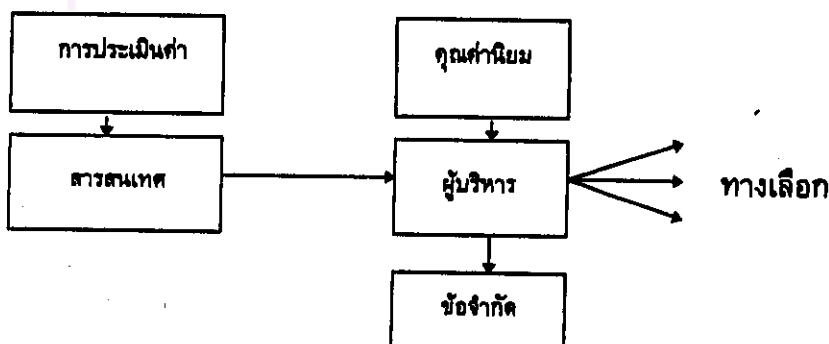
ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมิน

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2537) กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) นั้นทางการศึกษาให้ความหมายว่า เป็นขบวนการตีความหมาย (Interpretation) และตัดสินคุณค่า (Value Judgment) จากสิ่งที่วัดได้จากการวัดการประเมินผล ต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผน ในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินว่า กิจกรรมการศึกษานั้นดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมประการใด สำหรับความหมายของคำว่า “ประเมินผล” ตามที่ Phi Delta Kappa National Study Committee ได้กล่าวไว้ว่า Evaluation คือ “The Process of delineating, obtaining, and providing useful information for judging alternative” จากคำจำกัดความดังกล่าวจะเห็นว่าการประเมินผลนั้นเป็นกระบวนการจำกัดข้อมูลที่ต้องการ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอันเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ที่ให้ผลดีสำหรับการตัดสินใจ (Decision Making)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537) กล่าวว่า การประเมินค่าเป็นกระบวนการที่มุ่งตอบคำถาม How Good? การประเมินค่ามีความหมาย 2 ประการ คือ

1. การประเมินค่า หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. การประเมินค่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (Information) เพื่อช่วยในการตัดสินใจ แสดงดังนี้

ในการประเมินค่าสิ่งใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบการ (performance) ที่ได้จากการวัดกับการตัดสินคุณค่าของส่วนประกอบการนั้น โดยการเปรียบเทียบส่วนประกอบที่ได้จากการวัดกับเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบของการประเมินค่า เขียนแสดงในรูปสมการได้ดังนี้

$$\text{การประเมินค่า} = \text{การวัด} + \text{การตัดสินใจ}$$

$$(E) \quad (M) \quad (J)$$

การประเมินค่าแบ่งได้หลายประเภท ตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่ง

1. แบ่งตามหลักยึดในการประเมินค่า แบ่งเป็น

1.1 การประเมินค่าตามอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-Based Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้ว่า บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนการประเมินผลว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

1.2 การประเมินค่าซึ่งเป็นอิสระจากอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีอะไรบ้าง

2. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน

2.1 การประเมินก่อนการนำโครงการไปปฏิบัติ

2.2 การประเมินขณะโครงการดำเนินอยู่

2.3 การประเมินหลังจากกิจกรรมหรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

3. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน

3.1 การประเมินเพื่อปรับปรุงเรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

3.2 การประเมินเพื่อสรุปผลเรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

4. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน

4.1 การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท (Context Evaluation)

4.2 การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Input Evaluation)

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

5. แบ่งตามโมเดลการประเมินหลัก

5.1 การประเมินมุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์

5.2 การประเมินที่มุ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

5.3 การประเมินที่มุ่งนำผลไปช่วยตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินเป็นการหาข้อมูล หรือสารสนเทศเพื่อตัดสินคุณค่า หรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้วิธีการที่มีระบบและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการ ประเมินนั้น

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของ หลักสูตร นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กันดังนี้ คือ

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรไว้ว่าการประเมินหลักสูตร คือ การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่มากนักเพียง ใด และอะไรเป็นสาเหตุการประเมินหลักสูตรเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้นมีขอบเขต รวมถึง

1. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร
2. การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้
3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน
4. การวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ให้ความหมายของประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมิน หลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของ สิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนามาขึ้นมานั้นว่า เป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วน ใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การ ประเมินหลักสูตรหมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินหาข้อ บกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดี ยิ่งขึ้น หรือตัดสินหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ

จากแนวความคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อใช้พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่อย่างไร หรือเพื่อประกอบการตัดสินใจทางเลือกในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2525) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตรว่า “เพื่อติดตามให้รู้ว่าหลักสูตรที่นำออกใช้เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในประเทศไทยขณะนี้ ทั้งในแง่ สิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียน ครู อาจารย์และระบบบริหารหลักสูตร”

ทศนา ขมมณี (2537) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ เช่น หลักสูตรพยาบาล มีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกผู้เรียนให้เป็นพยาบาลที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณลักษณะที่ดีของพยาบาล การประเมินผลหลักสูตรพยาบาล ก็จะดูว่าหลักสูตรนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่

2. เพื่อตัดสินว่า การวางเค้าโครงและรูประบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3. เพื่อวัดผลดูว่า ผลผลิต คือ ผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มี 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการศึกษาทดลองใช้หลักสูตรแล้วนำผลจากการวัด มาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร ในการที่จะปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตร ได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียน ของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไปหรือควรยกเลิกทั้งหมด หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรใด ๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้คือ

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำมาปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้หรือในขณะที่การใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ได้มากน้อยเพียงใดได้ผลเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคอะไร จะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทัน่วงที

2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้ จะได้ช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้หรือหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งก็ได้

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร หรือเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของหลักสูตรได้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนของสังคมเพียงใด ควรใช้ต่อไปหรือยกเลิกทั้งหมด หรือยกเลิกเพียงบางส่วน

ระยะของการประเมินหลักสูตรและประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

ระยะของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรควรมีการดำเนินเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากข้อบกพร่อง หรือข้อผิดพลาดของหลักสูตรอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงระยะของการประเมินหลักสูตรไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สันต์ ธรรมปารุง (2527) ได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรโดยทั่วไปแล้วจะแบ่ง เป็น 3 ระยะ ด้วยกัน คือ

ระยะที่ 1 ประเมินหลักสูตรก่อนโครงการ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้ (Project Analysis) เป็นการประเมินหลักสูตร เมื่อสร้างเสร็จแล้วผู้สร้างประเมินคิดว่าดีหรือไม่เพียงใด มีข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุงอะไรบ้าง อาจจะทำให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หรือวิจัยดูก็ได้

ระยะที่ 2 ประเมินหลักสูตรในขณะที่ดำเนินการ ว่าหลักสูตรที่ทำขึ้นนั้น นำไปทดลองแล้วได้ผลเพียงใด เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มีการทดลองใช้ ตั้งแต่ปี 2519 และ 2520 เพื่อหาข้อบกพร่อง อุปสรรค จะได้แก้ไขให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ระยะที่ 3 ประเมินเมื่อจบโครงการ หรือ ประเมินเมื่อประกาศใช้หลักสูตรแล้ว เช่น ในปัจจุบัน หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ. 2521 มีการประกาศใช้แล้ว ถ้าจะมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การเรียน การสอน การวัดผลก็ตาม จะเป็นการประเมินหลักสูตรที่ใช้อยู่เพื่อที่จะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

นิศารัตน์ ศิลปเดช (2536) ได้กล่าวถึง ระยะในการประเมินหลักสูตรไว้ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เมื่อสร้างหลักสูตรเสร็จแล้ว เพื่อจะหาคำตอบว่า หลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร โครงสร้างหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่

ระยะที่ 2 หลังจากที่หลักสูตรได้ผ่านการทดลองและนำไปใช้จริงแล้ว เมื่อหลักสูตรได้รับการปรับปรุงจากการทดลองใช้และนำไปใช้จริงได้สักระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการติดตามและประเมินผลดูว่า หลักสูตรนั้นเกิดผลอย่างไร มีผลต่อผู้นำไปใช้ คือผู้บริหาร และครูผู้สอนอย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดกับนักเรียนเป็นเช่นไร เพื่อจะหาคำตอบว่าควรใช้หลักสูตรนั้นต่อไปหรือไม่ หรือควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรที่ดีจึงต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้

ในช่วงระหว่างที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร อาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียน เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง จึงควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การ

ประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหาวิชา ทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผล เป็นต้น

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร

ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้น ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารการจัดการหลักสูตรการนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรจะยกเลิก

จากแนวความคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรโดยทั่วไปแล้วจะแบ่งเป็น 3 ระยะด้วยกันคือ

1. ประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้
2. ประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร
3. ประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

สมิทธ คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. ช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายในการสอนกระจ่างขึ้น
2. ช่วยส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะมีลักษณะเป็นผลสะท้อน (Corrective feedback) ไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน
3. ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน เมื่อความมุ่งหมายกระจ่างแล้วนักเรียนก็สามารถรู้ได้อย่างแน่ชัดว่าตนเองประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร เป็นการให้แรงจูงใจแก่นักเรียน
4. ช่วยในการแนะแนวของครู ข้อมูลที่ครูรวบรวมได้เกี่ยวกับนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว
5. ช่วยในการสื่อสารระหว่างโรงเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงได้ถูกต้อง ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. ช่วยส่งเสริมและปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล
จะชี้ให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้น จึงสามารถช่วยในการวางแผนการเรียนการสอน
3. ช่วยในการส่งเสริมการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนสามารถทราบระดับการ
เรียนและการพัฒนาของตน ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนได้ทางหนึ่ง
4. ช่วยในการปรับปรุงการบริหารในสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของบุคลากร
5. ช่วยในการแนะแนวทั้งด้านการเรียนและอาชีพแก่ผู้เรียน
6. ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนา

รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบการ
ประเมินหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สมิตร คุณานุกร (2523) ได้กำหนดรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร
2. การวิเคราะห์กระบวนการนำไปใช้
3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียน
4. การประเมินผลโครงการของหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2528) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) เป็นรูปแบบที่
เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากหลักสูตร การประเมินแบบนี้ใช้กับหลักสูตรที่ได้วางแผนไว้
ล่วงหน้าเรียบร้อยแล้ว

2. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของสเตค (The Stake's Congruence
Contingency Model) ซึ่งเน้นเกี่ยวกับชนิดของข้อมูลและประเภทของกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ใน
โครงการเป็นสำคัญ ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรจำแนกออกเป็น 2 ชนิด คือ ข้อมูล
บรรยาย (Descriptive) และข้อมูลเชิงตัดสิน (Judgemental) สเตคใช้กระบวนการเปรียบเทียบ
ระหว่างข้อมูลเชิงบรรยายของโครงการที่ต้องการประเมินกับข้อมูลเชิงบรรยายของโครงการอื่น
ซึ่งเคยได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานมาแล้ว จากการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่
กำหนดไว้ กับเกณฑ์ที่ได้จากการเปรียบเทียบกับโครงการอื่น ก็จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการ

ตัดสินใจที่จะกระทำในลักษณะใดได้

3. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของพรอวิส(Provus' Discrepancy Evaluation) มีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. ตั้งเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัด
2. รวบรวมผลการปฏิบัติ
3. ทำการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้
4. ผลของการเปรียบเทียบ จะทำให้ทราบถึงช่องว่างของความแตกต่างระหว่างเกณฑ์มาตรฐานกับผลการปฏิบัติ
5. ทำการตัดสินใจ โดยการพิจารณาตัดสินใจที่จะดำเนินการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตร

4. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของฟายเดลตา แคปป์ (The Phi Delta Kappa Committee Model) ซึ่งพัฒนามาจากแนวความคิดในการประเมินโครงการของ สต๊ฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) การประเมินหลักสูตรในรูปแบบนี้นิยมเรียกชื่อย่อว่า CIPP MODEL จะมุ่งการประเมินสภาพการณ์ต่างๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนด้วยกันคือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation-C) เป็นการประเมินสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation-I) เป็นการตรวจสอบสภาพและความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-P) เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารและบริการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นต้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation-P) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรว่า ตรงกับเจตนารมณ์และเป้าหมายของหลักสูตร หรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใด

5. การประเมินหลักสูตรของโรว์ (Doris T. Gow Intrinsic Analysis Model) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร มี 2 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์หลักสูตร
2. ตัดสินคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ทฤษฎีทางการศึกษาและทฤษฎีทางจิตวิทยาเป็นหลัก

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวไว้ว่า รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งในกลุ่มนี้จะเสนอรูปแบบที่เด่น ๆ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิค การวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique)

2. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งในกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

กล่าวคือพิจารณาว่าผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ (Robert L. Hammond)

2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริง ความเป็นอิสระในการประเมินและต้องไม่มีความลำเอียง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ สคริฟเวน (Michael Scriven)

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเทค (Robert E. Stake)

2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Malcolm Provus) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของดอริสโกว์ (Doris T. Gow)

กล่าวได้ว่า รูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ผู้ประเมินต้องพิจารณาว่า จะประเมินอะไร เพื่ออะไร และใครเป็นผู้ใช้ผลประเมิน จะช่วยในการเลือกรูปแบบการประเมินได้ถูกต้อง

การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองซิป (CIPP Model)

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของฟายเดลตา แคปป์ (The Phi Delta Kappa Committee Model) ซึ่งพัฒนามาจากแนวความคิดในการประเมินโครงการของ สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) การประเมินหลักสูตรในรูปแบบนี้นิยมเรียกชื่อย่อว่า CIPP MODEL จะมุ่งการประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนด้วยกัน คือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของระบบ โดยมีเป้าหมายที่เสนอเหตุผลเพื่อการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายมีวิธีการประเมิน 2 วิธี คือ

1.1 Contingency Mode หมายถึง การประเมินสภาวะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและภาวะแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ปรับปรุงโครงการหรือหลักสูตรให้ดีขึ้น โดยการสำรวจปัญหาของสังคมอย่างกว้าง ๆ เช่น การประเมินค่านิยมของชุมชนแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจ สถิติของประชากร และอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ทำให้สามารถคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนโครงการ

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Actual Result) กับสิ่งที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้น การประเมินลักษณะนี้ทำให้ทราบว่า สิ่งใดบ้างที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้นแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจว่า การนำปัจจัยเบื้องต้นที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จนบรรลุเป้าหมายนั้น การปรับปรุงปัจจัยเบื้องต้นอะไรบ้าง ซึ่งกระทำได้โดยการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการศึกษา คือ

2.1 สภาพของสถานศึกษา อาทิเช่น ผู้สอน ผู้เรียน

2.2 วิธีการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

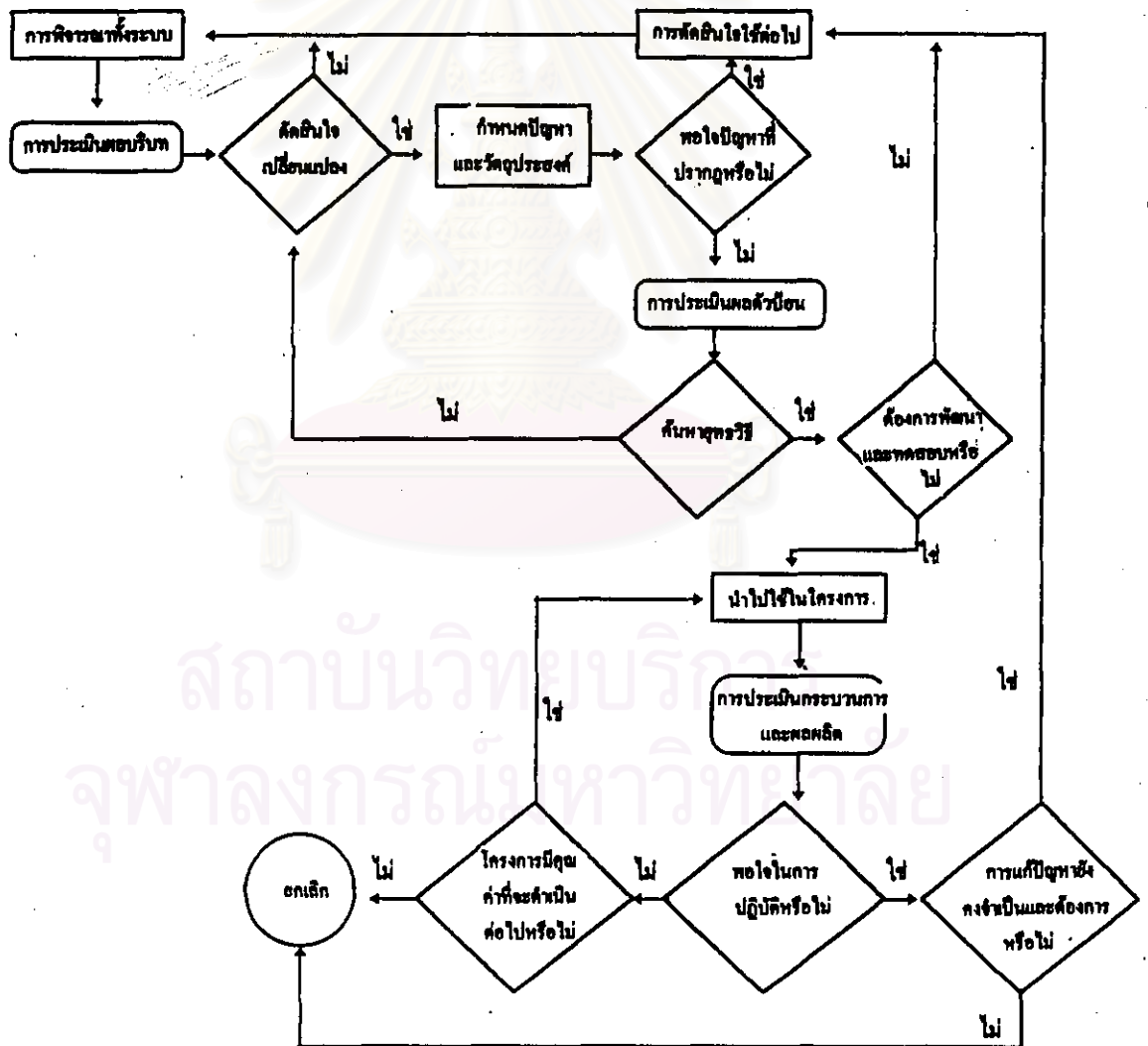
2.3 สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น ตำรา สื่อทัศนูปกรณ์ สถานที่เรียน เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรนั้นสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

กรอบการประเมินกระบวนการผลิตนี้ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร และการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งผลการประเมินเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร โดยเฉพาะระยะแรกของการนำหลักสูตรไปใช้

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลสำเร็จของโครงการ หรือผลผลิตของหลักสูตร เปรียบเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) ซึ่งกำหนดไว้ก่อน โดยพิจารณาร่วมกับผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการ

การประเมินโดยแบบจำลองชิป เหมาะสมกับการประเมินทั้งระบบของการศึกษา และมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงทั้งระบบ เพราะมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ดังแผนภูมิ

แผนภูมิแสดง แบบจำลองชิปในการปรับปรุงทั้งระบบ (Stufflebeam, 1989)

จำเนียร สุขหลาย (2537) กล่าวว่า แบบจำลองซิปจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

ทิสนา แชมมณี (2537) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองซิป (CIPP Model) ของ Phi Delta Kappa ดังนี้

Context Evaluation หมายถึง การประเมินผลวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตร

Input Evaluation หมายถึง การประเมินผลระบบโครงสร้างของหลักสูตร รวมทั้งระบบการจัดการบริหารหลักสูตรต่าง ๆ ด้วย

Process Evaluation หมายถึง การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ

Product Evaluation หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แบบจำลองซิป (CIPP Model) เป็นรูปแบบที่สามารถประเมินได้ทั้งระบบและต่อเนื่อง เพราะเป็นการประเมินตั้งแต่บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต รูปแบบนี้จึงสามารถให้ข้อมูลค่อนข้างละเอียดแก่ผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจทำการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินโครงการต่อไป จึงทำให้รูปแบบนี้เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งในการประเมินโครงการและการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบัน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ. 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)

ปรัชญา

หลักสูตรนี้มุ่งผลิตบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพ พละนาามัย และความปลอดภัย

ความมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบุคลากรทางพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ และการรักษาความปลอดภัยให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ถูกต้องและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
2. เพื่อผลิตบุคลากรที่สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และส่งเสริมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย การรักษาความปลอดภัย และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุนนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพและบุคลิกภาพอยู่เป็นนิจ
4. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬาและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
5. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
6. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พุทธศักราช 2529
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)**

1. ภาคเรียน

ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ กำหนดให้มี 2 ภาคการศึกษา ภาคการศึกษาหนึ่งมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ โดยรวมเวลาสำหรับการสอนด้วย ภาคฤดูร้อนมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์ รวมเวลาสำหรับการสอบด้วย และให้วิทยาลัยมีอำนาจในการจัดเวลาพิเศษเพื่อการศึกษาและงานของวิทยาลัย

2. เวลาเรียน

หลักสูตรนี้ใช้เวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือ 4 ภาคการศึกษา เปิดทำการสอนอย่างน้อย สัปดาห์ละ 5 วัน

3. หน่วยกิต

รายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตร มีทั้งเป็นภาคทฤษฎีล้วน เป็นภาคปฏิบัติล้วน และเป็นทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติรวมกัน การกำหนดหน่วยกิตของรายวิชาต่าง ๆ ถือเกณฑ์ ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษา 18 ชั่วโมง รวมเวลาของการวัดผล มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษา 36-54 ชั่วโมง รวมเวลาของการวัดผล มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาฝึกสอนและฝึกงาน 3-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษา 54-108 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

4. การเข้าศึกษา

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พุทธศักราช 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)

5. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พุทธศักราช 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)

6. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พุทธศักราช 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534)

7. โครงสร้าง

หลักสูตรนี้มี 3 แบบ กำหนดให้เลือกเรียนแบบใดแบบหนึ่ง ดังนี้

7.1 แบบที่ 1 เอก-โท ให้เลือกวิชาเรียนเอกพลศึกษาหรือสุขศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วเลือกเรียนวิชาโทพลศึกษา หรือสุขศึกษา หรือนันทนาการ อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ซ้ำกับวิชาเอก

7.2 แบบที่ 2 เอก-เอก เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้เรียน 2 วิชาเอก ได้แก่ วิชาเอก การรักษาความปลอดภัย และวิชาเอกพลศึกษา

7.3 แบบที่ 3 เอกเดี่ยว เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้เรียนเอกใดเอกหนึ่งเพียงอย่างเดียว

ผู้เรียนจะต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หมวดวิชา คือ

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป มุ่งให้ผู้เรียนความรู้อย่างกว้างขวางในวิชาการต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการเรียนหมวดอื่น ๆ หรือเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูง ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ แบ่งออกเป็นกลุ่มการเรียน 4 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

1.3 กลุ่มวิชาภาษา

1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน แบ่งออกได้ 2 กลุ่มวิชา

ก. กลุ่มวิชาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีในวิชาชีพเฉพาะด้าน ตลอดจนให้มีประสบการณ์และทักษะในวิชาชีพอย่างเพียงพอ สามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมไทย

ข. กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจ เนื้อหาครอบคลุมหลักการหรือทฤษฎี การปลูกฝังเจตคติ ตลอดจนทั้งประสบการณ์และทักษะในวิชาชีพเฉพาะสาขา เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือปฏิบัติงาน หรือเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาต่อให้ลึกซึ้งต่อไป

3. หมวดวิชาเลือกเสรี

หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นหมวดวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสนำชีวิตจริงมาเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการศึกษาความรู้ในแขนงที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ทั่วไปหรือประสบการณ์วิชาชีพ

ลักษณะวิชา

หมวดวิชาต่าง ๆ จะกำหนดลักษณะวิชาออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. วิชาบังคับ

รายวิชาบังคับ ได้แก่ รายวิชาที่แต่ละหมวดวิชากำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน และต้องสอบได้ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด ถ้าสอบได้รายวิชาใดต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะต้องเรียนซ้ำจนกว่าจะสอบได้ในรายวิชานั้น

2. วิชาเลือก

วิชาเลือก ได้แก่ รายวิชาในแต่ละหมวดวิชาซึ่งกำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความต้องการ ความถนัดและความสนใจ ผู้เรียนจะต้องเลือกเรียนรายวิชาที่แต่ละหมวดวิชากำหนดไว้ และสอบผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด กรณีที่ผู้เรียนสอบตกในรายวิชาเลือก อาจเรียนซ้ำหรือเลือกเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่ารายวิชานั้นแทนได้ แต่ต้องอยู่ในกลุ่มวิชาเดียวกันและไม่ซ้ำกับรายวิชาอื่นที่เรียนมาแล้ว

3. วิชาเลือกเสรี

วิชาเลือกเสรี ผู้เรียนจะเลือกเรียนในรายวิชาใดก็ได้ที่เปิดสอนในวิทยาลัย พลศึกษาที่ไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เรียนมาแล้ว

จำนวนหน่วยกิต

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จะต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต แบ่งตามหมวดวิชาและลักษณะวิชา ดังนี้

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า			รวมหน่วยกิต	
	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาเลือกเสรี	กลุ่มวิชา	หมวดวิชา
1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป					
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	2	2	-	4	23
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	2	2	-	4	
1.3 กลุ่มวิชาภาษา	4	2	-	6	
1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์					
1.4.1 วิทยาศาสตร์	7	-	-	7	2
1.4.2 คณิตศาสตร์	2	-	-	2	
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน					
2.1 กลุ่มวิชาชีพ	23	2	-	25	65
2.2 กลุ่มวิชาเฉพาะ					
2.2.1 เอก-โท					
- เอก	22	2	-	25	
- โท	13	2	-	15	
2.2.2 เอก-เอก					
- การรักษาความปลอดภัย	20	-	-	20	
- พลศึกษา	18	2	-	20	
2.2.3 เอกเดี่ยว	30	10	-	40	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	-	-	2	2	

รายวิชาในหลักสูตร วิชาเอกพลศึกษา (เฉพาะเอกเดียว)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต จากรายวิชาในกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

วิชาบังคับ ให้เรียน 2 หน่วยกิต คือ

101-101 พื้นฐานวัฒนธรรมไทย 2(2-0)

วิชาเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

101-102 สังคมวิทยาเบื้องต้น 2(2-0)

101-103 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 2(2-0)

101-104 ระบบเศรษฐกิจไทยและการสหกรณ์ 2(2-0)

101-105 รัฐศาสตร์เบื้องต้น 2(2-0)

101-106 ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2(2-0)

101-107 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 2(2-0)

101-108 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย 2(2-0)

1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต จาก รายวิชาต่อไปนี้

วิชาบังคับ ให้เรียน 2 หน่วยกิต ดังนี้

102-101 ห้องสมุดและการค้นคว้า 2(2-0)

วิชาเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

102-102 ปรัชญาเบื้องต้น 2(2-0)

102-103 สังคตินิยม 2(2-0)

102-104 สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย 2(2-0)

102-105 มนุษยสัมพันธ์ 2(2-0)

102-106 จริยธรรมกับชีวิต 2(2-0)

102-107 จิตวิทยาทั่วไป 2(2-0)

102-108 พุทธศาสนา 2(2-0)

102-109 ศาสนาอิสลาม 2(2-0)

102-110 ศาสนาคริสต์ 2(2-0)

1.3 กลุ่มวิชาภาษา กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต จาก รายวิชา ต่อไปนี้

วิชาบังคับ ให้เรียน 4 หน่วยกิต ดังนี้

103-101	หลักและการใช้ภาษาไทย	2(2-0)
103-102	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	2(2-0)

วิชาเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

103-103	ภาษาอังกฤษทางพลศึกษาและกีฬา	2(2-0)
103-104	หลักและการใช้ภาษาอังกฤษ	2(2-0)
103-105	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	2(1-2)
103-106	ภาษาจีนเบื้องต้น	2(1-2)
103-107	ภาษามลายูเบื้องต้น	2(1-2)
103-108	ภาษาลาวเบื้องต้น	2(1-2)
103-109	ภาษาเขมรเบื้องต้น	2(1-2)

1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

(1) วิทยาศาสตร์ ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต จากรายวิชา

ต่อไปนี้

104-101	วิทยาศาสตร์กายภาพ	2(2-0)
104-102	ชีววิทยา	3(3-0)
104-103	ฟิสิกส์	2(2-0)
104-104	เคมี	2(2-0)
104-108	วิทยาศาสตร์เพื่อสุขภาพ	2(1-2)
104-109	วิทยาศาสตร์การกีฬา	2(1-2)

(2) คณิตศาสตร์ ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชา

ต่อไปนี้

104-105	คณิตศาสตร์ทั่วไป	2(2-0)
104-106	สถิติ	2(2-0)
104-107	การใช้คอมพิวเตอร์	2(2-0)
104-110	คณิตศาสตร์กับการตัดสินใจ	2(2-0)
104-111	คณิตศาสตร์เพื่อชีวิต	2(2-0)

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

2.1 วิชาชีพ กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้
 กลุ่มที่ 1 กำหนดให้เรียน 23 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

211-101	หลักการศึกษาศาสตร์		2(2-0)
211-102	หลักสูตรและการสอนทั่วไป		2(2-0)
211-103	จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว		2(2-0)
211-104	นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา		2(2-0)
211-105	การวัดและประเมินผลทางการศึกษา		2(2-0)
221-212	จิตวิทยาพัฒนาการ		3(3-0)
221-209	วิธีสอนวิชาเอกพลศึกษา	เรียน 1 วิชา	3(1-4)
221-223	วิธีสอนวิชาเอกสุขศึกษา		
224-105	ลูกเสือและยุวกาชาด		2(2-0)
211-208	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		5(270)

กลุ่มที่ 2 ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

211-209	กฎหมายการศึกษา		2(2-0)
211-210	การศึกษากับการพัฒนาชุมชน		2(2-0)
211-211	กระบวนการกลุ่ม		2(2-0)

2.2 วิชาเอก

(ก) วิชาเอกพลศึกษา กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กำหนดให้เรียน 19 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

221-101	ประวัติ ปรัชญาพลศึกษาและการจัดการพลศึกษาในโรงเรียน		2(2-0)
221-102	การป้องกันการบาดเจ็บทางการกีฬา		2(2-0)
221-203	การทดสอบและประเมินผลพลศึกษา		2(2-0)
221-204	วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวเบื้องต้น		2(2-0)
221-205	สรีรวิทยาการออกกำลังกายเบื้องต้น		2(2-0)
221-206	นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา		2(2-0)
221-208	จิตวิทยาการกีฬา		2(2-0)
221-207	การจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับกลุ่มพิเศษ		2(2-0)
222-102	กายวิภาคและสรีรวิทยา		3(3-0)

กลุ่มที่ 2 กำหนดให้เรียน 11 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

221-111	การบริหารกาย	1(0-2)
221-117	กรีฑา 1	1(0-2)
221-119	ฟุตบอล 1	1(0-2)
221-121	บาสเกตบอล 1	1(0-2)
221-123	วอลเลย์บอล 1	1(0-2)
221-125	ยิมนาสติก 1	1(0-2)
221-127	ว่ายน้ำ 1	1(0-2)
221-129	กระบี่กระบอง 1	1(0-2)
221-218	กรีฑา 2	1(0-2)
221-143	มวยไทย 1 (ช)	1(0-2)
221-122	แบดมินตัน 1 (ญ)	
221-209	กิจกรรมเข้าจังหวะ	1(0-2)

กลุ่มที่ 3 ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต จากรายวิชาที่ไม่ซ้ำกับรายวิชาที่

เรียนมาแล้วในกลุ่มที่ 2

221-212	การบริหารประกอบดนตรี	1(0-2)
221-213	แอโรบิคด้านซ์	1(0-2)
221-214	ซอฟบอล	1(0-2)
221-215	ไอคิโด	1(0-2)
221-216	ศิลปะป้องกันตัว	1(0-2)
221-220	ฟุตบอล 2	1(0-2)
221-222	บาสเกตบอล 2	1(0-2)
221-224	วอลเลย์บอล 2	1(0-2)
221-226	ยิมส์นาสติก 2	1(0-2)
221-228	ว่ายน้ำ 2	1(0-2)
221-230	กระบี่กระบอง 2	1(0-2)
221-244	มวยไทย 2	1(0-2)
221-131	ยูโด 1	1(0-2)
221-232	ยูโด 2	1(0-2)
221-133	รักบี้ฟุตบอล 1	1(0-2)
221-234	รักบี้ฟุตบอล 2	1(0-2)
221-135	ฮ็อกกี 1	1(0-2)

221-236	ช็อกกี 2	1(0-2)
221-137	แฮนด์บอล 1	1(0-2)
221-238	แฮนด์บอล 2	1(0-2)
221-139	เทนนิส 1	1(0-2)
221-240	เทนนิส 2	1(0-2)
221-141	โปโลน้ำ 1	1(0-2)
221-242	โปโลน้ำ 2	1(0-2)
221-145	มวยปล้ำ 1	1(0-2)
221-246	มวยปล้ำ 2	1(0-2)
221-147	มวยสากล 1	1(0-2)
221-248	มวยสากล 2	1(0-2)
221-149	ดาบสากล 1	2(2-0)
222-250	ดาบสากล 2	3(3-0)
221-151	ยกน้ำหนัก 1	2(2-0)
221-252	ยกน้ำหนัก 2	1(0-2)
221-153	จักรยาน 1	1(0-2)
221-254	จักรยาน 2	1(0-2)
221-107	เกมและเกมนำ	1(0-2)
221-208	ลีลาศ	1(0-2)
221-210	นาฏศิลป์ไทย	1(0-2)
221-212	เน็ตบอลและห่วงยาง	1(0-2)
221-213	หมากรูกไทย	1(0-2)
221-214	หมากรุกรฝรั่ง	1(0-2)
221-215	การอยู่ค่ายพักแรม	1(0-2)
221-118	เทเบิลเทนนิส 1	1(0-2)
221-219	เทเบิลเทนนิส 2	1(0-2)
221-120	เซปักตะกร้อ 1	1(0-2)
221-221	เซปักตะกร้อ 2	1(0-2)
221-122	แบดมินตัน 1	1(0-2)
221-223	แบดมินตัน 2	1(0-2)
221-124	กอล์ฟ 1	1(0-2)
221-225	กอล์ฟ 2	1(0-2)
221-126	ยิงธนู 1	1(0-2)

221-227	ยิงธนู 2	1(0-2)
221-128	ยิงปืน 1	1(0-2)
221-229	ยิงปืน 2	1(0-2)
221-130	ดำน้ำ 1	1(0-2)
221-231	ดำน้ำ 2	1(0-2)
221-255	การช่วยชีวิตและความปลอดภัยทางน้ำ	1(0-2)
221-256	สควอช	1(0-2)
221-257	ขี่ม้า	1(0-2)
221-258	เปตอง	1(0-2)
221-259	สนุกเกอร์	1(0-2)
221-260	กระโดดน้ำ	1(0-2)
221-261	เทควันโด	1(0-2)
221-262	ยิมนาสติกลีลา	1(0-2)
221-263	เล่นโบ	1(0-2)
221-264	วินเซิร์ฟ	1(0-2)

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาที่เปิดสอนในวิทยาลัยพลศึกษาที่ไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เรียนมาแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ที่มีผู้วิจัยไว้ ดังนี้

ภัทรา อรรถนภาค (2530) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุง ครรภ์ก่อนามัย) : การศึกษากรณีโรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ศึกษาตามกรอบการประเมินของแบบจำลองชิป (CIPP Model) โดยศึกษาจากประชากร 4 กลุ่ม จำนวน 593 คน คืออาจารย์ 43 คน นักศึกษา 220 คน ผดุงครรภ์ก่อนามัย 165 คน และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผดุงครรภ์ก่อนามัย 165 คน ผลการวิจัย พบว่า การประเมินบริบทเหมาะสม บั้จจัยเบื้องต้นเหมาะสม ยกเว้นส่วนประกอบ การเรียนการสอน เช่น ตำรา สื่อทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ และสถานที่เรียนไม่เพียงพอ สถานที่ฝึกปฏิบัติงานบางแห่งมีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย การประเมิน กระบวนการเหมาะสม มีบางรายวิชาต้องปรับปรุง มีความไม่พร้อมในการเปิดสอนในหมวด วิชาเลือก ผลผลิตของหลักสูตรเหมาะสม

สมสมร เทพนาโสมนัสส์ (2532) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พุทธศักราช 2527 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้แบบจำลองชิป กลุ่มตัวอย่างประชากร 5 กลุ่ม จำนวน 881 คน ประกอบด้วย อาจารย์ 165 คน นักศึกษา 203 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 314 คน นายจ้าง 65 คน และ อาจารย์ 134 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบท ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี ยกเว้นเนื้อหาหลักสูตรยังมีความซ้ำซ้อนค่อนข้างมาก การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี ยกเว้นส่วนประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ คุณภาพค่อนข้างต่ำ และมีความสะดวกในการใช้ค่อนข้างน้อย การประเมินกระบวนการผลิต ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมค่อนข้างมาก ยกเว้น บรรยากาศการเรียนภาคทฤษฎี การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และการปรับปรุงการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมค่อนข้างน้อย ผลผลิตมีความเหมาะสมค่อนข้างมาก

ศุภนิศย์ ทรงสัจย์ (2533) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ. 2529 สาขาวิชาเอกการรักษาความปลอดภัย กรมพลศึกษา เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ศึกษาตามกรอบการประเมินของแบบจำลองชิป (CIPP Model) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร 5 กลุ่ม จำนวน 632 คน ประกอบด้วย อาจารย์ 204 คน นักศึกษา 193 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 131 คน นายจ้าง 49 คน อาจารย์ที่ปรึกษา 55 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบทส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี ยกเว้นเนื้อหาหลักสูตรยังมีความซ้ำซ้อนค่อนข้างมาก การประเมินปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาเกี่ยวกับรายวิชาและทัศนคติต่อการสอนตามหลักสูตรนี้ค่อนข้างน้อย นักศึกษามีพื้นความรู้ ทัศนคติ และความมั่นใจในความก้าวหน้าในการศึกษาที่ค่อนข้างน้อย ส่วนประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเพียงพอค่อนข้างน้อย คุณภาพค่อนข้างต่ำ แต่การใช้บริการสะดวกค่อนข้างมาก การประเมินกระบวนการผลิตส่วนใหญ่มีความเหมาะสมค่อนข้างมาก ยกเว้นการใช้สื่อการสอน เอกสารตำรา ความน่าสนใจของวัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศในการเรียนภาคทฤษฎี แบบทดสอบต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และการปรับปรุงวิธีสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมค่อนข้างน้อย ผลผลิตมีความเหมาะสมค่อนข้างมาก

สมพงษ์ ตั้งพงษ์ (2533) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2529 กรมพลศึกษา โดยใช้แบบจำลองชิป กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร 7 คน อาจารย์ 57 คน นักศึกษา 202 คน ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2529 จำนวน 102 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 361 คน ผลการวิจัยพบว่า

การประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมปานกลาง ควรปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และตั้งวัตถุประสงค์ไว้สูงเกินไป ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง ควรปรับปรุงในด้านเนื้อหาของหลักสูตรซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาขาดการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา คุณลักษณะของอาจารย์พบว่า อาจารย์บางคนไม่เตรียมการสอน ไม่อุทิศเวลาในการสอน ไม่นำความรู้ที่ทันสมัยมาถ่ายทอด คุณลักษณะของนักศึกษาพบว่า ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดจุดมุ่งหมายในการเรียน และขาดความพร้อมที่จะเรียน การประเมินกระบวนการผลิตส่วนใหญ่มีความเหมาะสมมาก ยกเว้น ไม่สามารถเปิดสอนได้ครบตามรายวิชาในหลักสูตร ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด การบำรุงรักษาอุปกรณ์ยังไม่ดีพอ ตำราเรียนบางวิชามีน้อย ระบบการลงทะเบียนล้าสมัย การประเมินผลผลิตมีความเหมาะสมปานกลาง และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สุภาณี ชาศรีวัฒน์ (2536) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย ศึกษาตามกรอบการประเมินของแบบจำลองชิป (CIPP Model) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จำนวน 1,395 คน คือผู้บริหาร 42 คน อาจารย์ 416 คน นักศึกษา 309 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 314 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น 314 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบทมีความเหมาะสม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ปริมาณอาจารย์ในหมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ หมวดวิชาชีพการพยาบาลกับรายวิชาที่เปิดสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อย ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเพียงพอในระดับน้อย แต่มีคุณภาพและความสามารถในการให้บริการในระดับมาก กระบวนการผลิตมีความเหมาะสมในระดับมาก และผลผลิตของหลักสูตรตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

สุภาวดี เครือโชติกุล (2537) ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 ของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ใช้แบบจำลองชิป ศึกษาจากประชากร คือ ผู้บริหาร 10 คน อาจารย์ 65 คน นักศึกษา 150 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 136 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบประเมินจำนวน 5 ฉบับ ผลการประเมินพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) และนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนของภาษา

พัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพในระดับมาก ในด้านจำนวนหน่วยกิตผู้ประเมินส่วนใหญ่ประเมินว่าพอดี เนื้อหา รายวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นปริมาณอาจารย์ควบคุมภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมในระดับน้อย การประเมินนักศึกษาที่มีความเหมาะสมระดับมาก การประเมินกระบวนการ การบริหารและบริการหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หนังสือวารสารมีความเหมาะสมระดับน้อย การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก การประเมินผลผลิต โดยภาพรวมพบว่า คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

จากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การประเมินโดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในการประเมินหลักสูตร เพราะสามารถให้ข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ในการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2529 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) กรมพลศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย